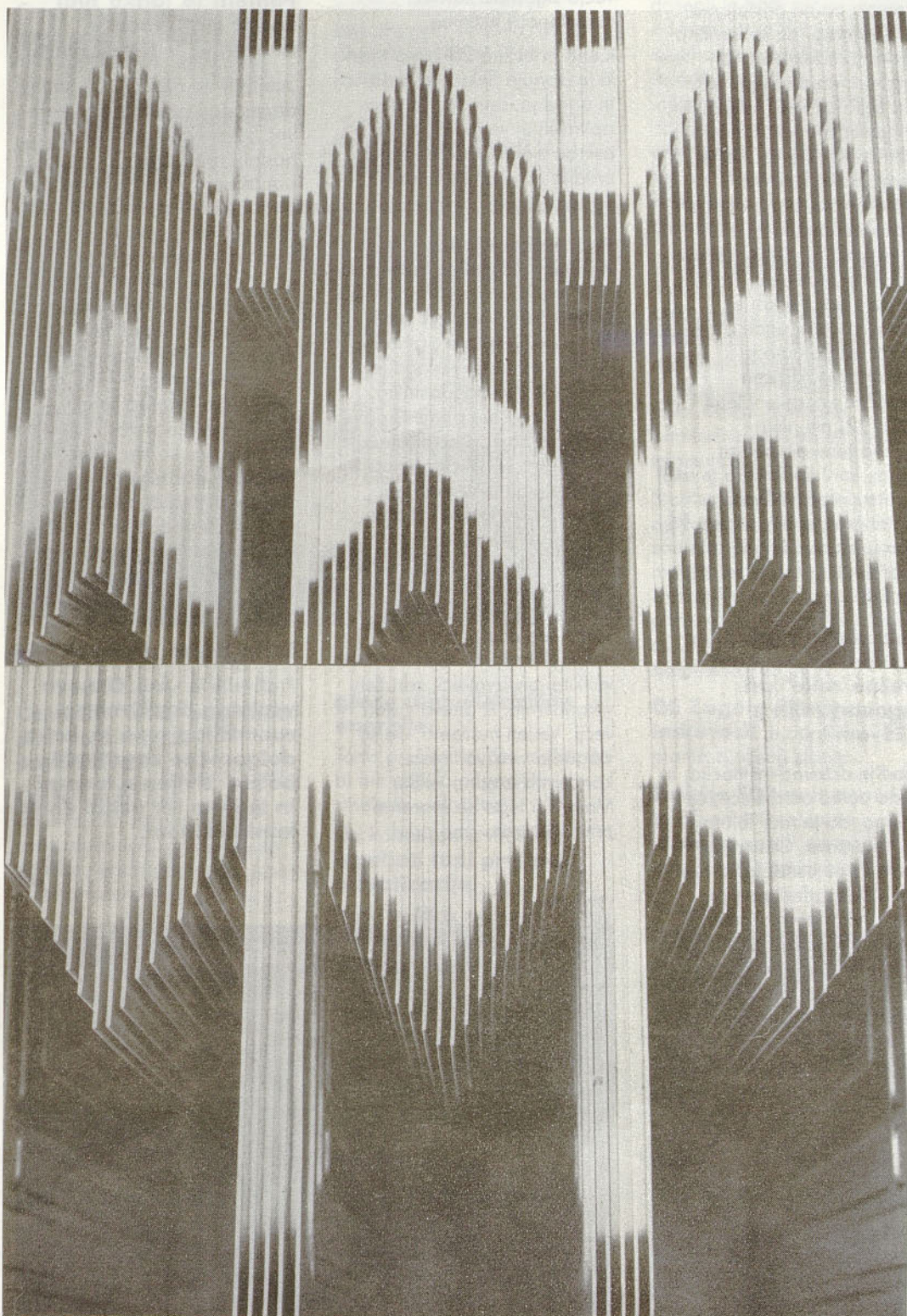

Aluminij

ŠTUDIJSKA IN LJUDSKA
KNJIŽNICA
Trg svobode 1
62250 PTUJ

Ohraniti produkcijo in obdržati stik s tujimi partnerji

Dogodki v lanskem letu so dokaz, kako hitre in nepredvidljive so lahko spremembe v aluminijški industriji.

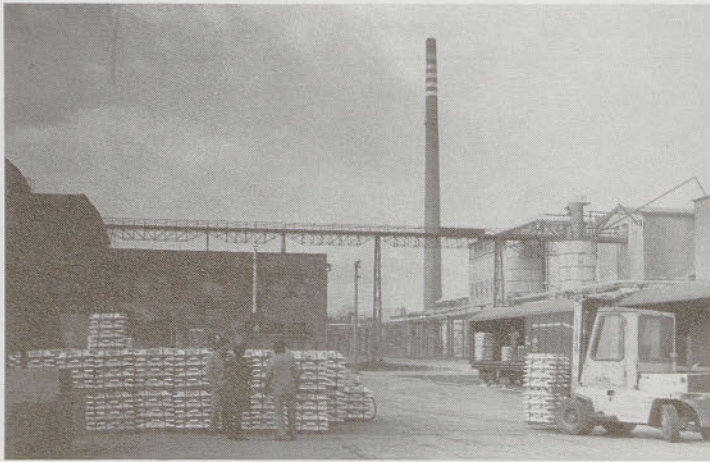
Kljub težavam, ki nas spremljajo že več let, trdoživo vztrajamo, da še naprej ohranimo proizvodnjo, ki v ničemer ne zaostaja za velikimi proizvajalci v svetu.

Lani smo ukinali proizvodnjo glinice in začeli s sanacijo mnogih problemov, ki jih zaradi pomanjkanja sredstev nismo mogli reševati sproti, hkrati pa tudi z rekonstrukcijo peči v hali C. Dokončali smo investicijo v stiskalnico za proizvodnjo enostransko napihnjenih izparilnikov, začeli s prenovo informacijskega sistema in pripravljamo aktivnosti za projekt modernizacije livarne in izgradnjo homogenizacije. Končan je projekt proizvodnje litih koles, kjer že sprejemajo prve delavce.

Kljub temu, da smo dosegli plan proizvodnje in sproti prodali, kar smo izdelali, je naš rezultat poslovanja enak ničli.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dvorišče

O tem, kar je že za nami in ciljih v prihodnosti, sem se pogovarjala z **direktorjem družbe Talum Danilom TOPLEKOM.**

Kaj je bilo značilno za lansko poslovno leto v Talumu?

Lani je prišlo na svetovnem tržišču do velikega preobrata. Vzrok ni bil zaradi memoranduma o omejevanju proizvodnje, ki so ga podpisale države proizvajalke aluminija in na tak način omejile ponudbo aluminija (ki pa ni imela tako velikega vpliva, kot se je na koncu odražal v dvigu cen), niti zniževanje zalog zaradi neprimerno večje rasti porabe, temveč je dvig cen v zadnjih dveh mesecih lanskega leta in v začetku letošnjega leta predvsem splet špekulacij, ki so jih povzročili veliki investicijski fond, ki so del svojih presežnih likvidnih sredstev investirali v nakup aluminija.

Tako smo imeli dokaj absurdno situacijo: na eni strani visoke cene ob izredno visokih zalogah, na drugi strani pa je bilo kupcem zelo težko priti do metala. Ta nesorazmerja se seveda v tem letu že spreminjajo, na našo žalost, s trendom padanja cene.

Druga značilnost lanskega leta, ki jo je potrebno posebej poudariti, je tipično naša, slovenska. Nikakor nismo uspeli urediti odnosov glede dolgoročne dobave električne energije. Vse se končuje na enoletnih sklepih vlade, ki so za nepoznavalca na prvi pogled celo ugodni. Gre za takoimenovani popust, na

katerega pa ne pristajamo, saj vztrajamo, da se končno na ekonomskih osnovah ovrednoti medsebojni vpliv med ELES-om in TALUM-om, kot največjim odjemalcem električne energije. Na tej osnovi lahko kasneje razpravljamo, a je potreben za določeno industrijo popust, ali ne. Niso urejene stvari iz prejšnjih let, kljub odloku vlade, kako je potrebno poračunati stare obveznosti Taluma iz pretirano visokih cen električne energije v letih 1991/92, niti niso dogovorjene osnove za naprej. Lani decembra je izšel sklep o določitvi cene električne energije za leto 95, ki pa je za nas še bolj nesprejemljiv, kot je bil tisti iz leta 94.

Torej tudi Sklad, ki je naš lastnik, ni imel "srečne roke" pri dogovarjanjih z ELES-om?

Sklad je državna inštitucija, in nismo daleč od resnice, če rečemo, da je tudi Talum v lasti te države. Očitno pa državi še ni jasno, kako naj umno gospodari s svojim celokupnim premoženjem. Če je torej na eni strani proizvodnja in distribucija električne energije v njenih rokah, na drugi strani pa Talum in mnogi drugi, kot potrošniki, bi morala dolgoročno uskladiti interese.

Nerešen problem dolgoročne oskrbe z električno energijo bo imel kar nekaj posledic na lastninjenje. Dokler to ne bo urejeno, zelo težko govorimo o vrednosti tovarne.

Toda tovarna je kljub temu ovrednotena in Sklad je že poslal ponudbo, s katero se je seznanil tudi svet delavcev in jo sprejel.

Menim, da je prav, da delavci lastninijo tovarno na osnovi tistega, kar jim po zakonu pripada, torej na osnovi premalo izplačanih plač, saj ni nobene druge boljše rešitve, da bi uresničili svojo terjatev. Odločitev o vpisu certifikatov pa prepuščamo vsakemu posamezniku. Mogoče se bodo odločili za investicijske družbe, kjer vidijo večjo sigurnost zaradi razpršenosti lastnine.

Cena približno 230 mio mark, ki jo ponuja Sklad, je poštena in ugodna, seveda, če smo optimisti in verjamo, da se bo oskrba z električno energijo uredila na pameten način.

Pomembno je, da dobimo lastnika tudi za tisti del tovarne, ki ne bo lastninjen v prvi fazi.

Sklad je v bistvu le prehodni lastnik, katerega naloga je, da najde pravega lastnika. Lastnik v našem primeru pa je lahko samo kdo od strateških partnerjev, ki nekaj pomeni v svetu aluminijske industrije. Jasno je, da takšni kot smo danes, dolgoročno ne moremo ostati. Tudi, če bomo rešili problem s ceno in razpoložljivimi količinami električne energije na daljši rok, bo razkorak med nami in velikimi proizvajalci, združeni v koncernih, iz dneva v dan večji. Vedeti moramo, da so vlaganja v razvoj v teh koncernih izredno velika. Majhni si tega ne moremo privoščiti, zato smo pred

dilemo: ostati brez razvojnih dosežkov, kar pomeni počasno umiranje, ali se dokopati do njih, če seveda imamo dovolj sredstev za nakup.

Usmeritev posloводства tovarne je, da vztrajno iščemo povezave s strateškimi partnerji, istočasno pa opozarjamo Sklad in s tem državo, da takšna politika ne more biti uspešna, če ni niti najmanjše pripravljenosti spremeniti način določanja cene električne energije.

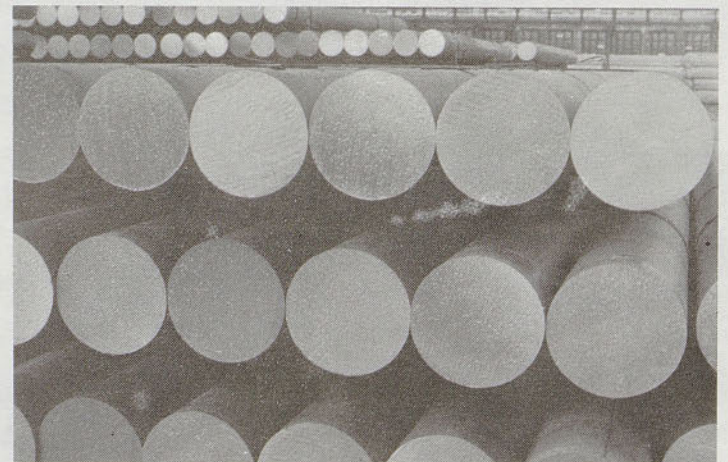
Pomeni to lahko tudi konec proizvodnje aluminija v Kidričevem?

Scenariji so različni. To, kar danes stoji v Kidričevem, je več kot solidna osnova za nadaljevanje dela. V današnjem stanju tehnike pridobivanja aluminija v ničemer ne zaostajamo za ostalimi svetovnimi proizvajalci. Vse, kar je tukaj, z vso infrastrukturo in dobro izobraženimi ljudmi je osnova, na kateri bi se dalo graditi. Neumno bi bilo, da bi v času, ko tovarna še ni doživela svoje zrelosti, razmišljali o koncu ali jo prepustili počasnemu umiranju, četudi ostanemo v naslednjih obdobjih aluminijske krize sami, tako kot smo bili doslej.

Torej bomo preživeli?

Preživetje je tukaj. **Osnova vsakega pozitivnega razmišljanja pa je, kako dolgoročno zagotoviti boljše življenje tovarni in ljudem ter ostati enak konkurentom.**

Okroglice

Poslovanje družbe TALUM v letu '94

Pogoji poslovanja

Zaradi plačilnih nesposobnosti smo v prvem timešečju lani ostajali brez surovin in rezervnih delov. V drugi polovici leta pa so se spremenili pogoji na svetovnem aluminijem trgu, kar nam je omogočilo dokaj normalno zagotavljanje surovin.

Cene osnovnih surovin in ostali pogoji se med letom niso spreminjali, razen cene glinice.

Z ELES-om nam še vedno ni uspelo podpisati pogodbe za preskrbo z električno energijo

pod pogoji, ki bi bili primerljivi s tistimi, ki jih dosegajo proizvajalci v Evropi.

Proizvodnja aluminija je dosegla načrtovano raven, čeprav je kasnila dobava remontnega žerjava in je bil izpad peči v elektrolizi C večji kot smo predvidevali. V elektrolizi B smo morali zaradi starih peči, ki so dosegle kritično točko, začeti z intenzivnejšo obnovo, da bi dosegli planirano proizvodnjo.

Proizvodnja anod je sledila potrebam proizvodnje.

V livarnah so bili rezultati boljši kot leto prej. Manj je bilo izmeta, proizvedli pa smo več zahtevnejših proizvodov. Razen sprememb v proizvodnem programu, smo prestavili proizvodnjo 20 kg hlebčkov v livarno II.

Rondelic in rondel smo naredili rekordno število.

Pri izparilnikih smo dosegli le 55% plana. Eden od vzrokov je bila preša za napihovanje enostranskih izparilnikov, ki ni bila inštalirana v roku kot smo načrtovali, drugi vzrok pa je premajhen prodor na svetovni trg, kjer še vedno prevladujejo konkurenti, ki proizvajajo iz cenejšega ruskega aluminija.

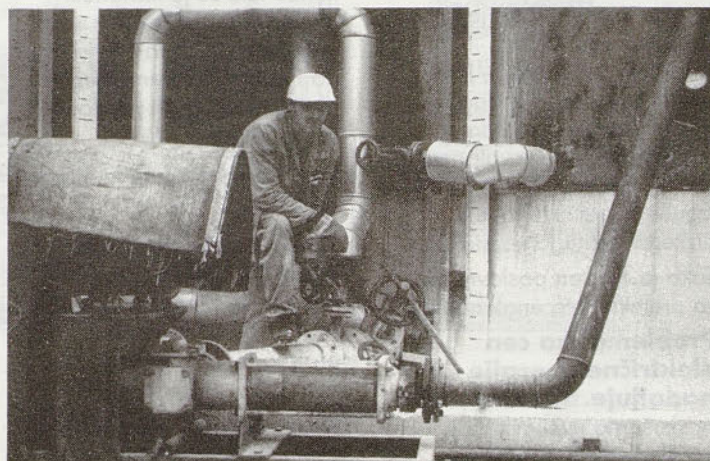
Obseg **vzdrževalniškega dela** je bil 89%, kljub 10 odstotnemu deležu delavcev z omejitvami. Izrabljenost nekaterih strojev (predvsem viličarji in kompresorji) je taka, da bo potrebna generalna obnova ali celo zamenjava.

Storitve **DE Promet** niso dosegle planiranega nivoja zaradi prehoda na kurjenje z mazutom. Storitve železniškega prometa so se v primerjavi z letom 93 znižale za 21% in storitve transportne skupine kar za 37%.

DE Zagotavljanje kakovosti je opravila planiran obseg storitev.

Emisije SO₂ so se zmanjšale za 50 odstotkov, to pa predvsem zaradi sprememb na področju proizvodnje pare.

Pri ventilih

Kvaliteta odpadnih vod je bila v mejah normale.

Investicijska dejavnost je bila vezana na dokončanje projektov iz leta 93: zagon preše za napihovanje enostranskih izparilnikov, montaža remontnega žerjava v elektrolizi C in postavitev novega kotla.

Med večja razvojna projekta sodita uvajanje sistema zagotavljanja kakovosti, ki gre h koncu in prenova informacijskega sistema, katerega učinki bodo vidni šele naslednje leto.

USTVARJENA PROIZVODNJA, PRODAJA IN NORMATIVI

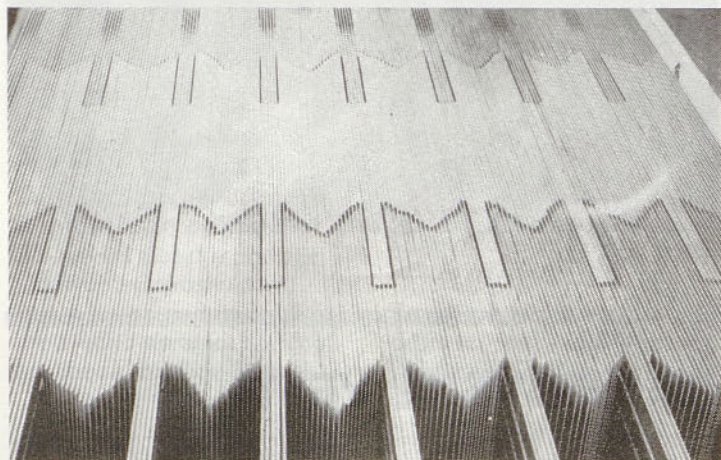
V preteklem letu smo proizvedli **74.282 ton elektroliznega aluminija**, kar je približno toliko kot smo načrtovali in za približno en odstotek manj kot v letu 1993.

V livarnah smo odlili **77.480 ton aluminija**, kar je približno 2 odstotka manj od načrtovanega in en odstotek manj kot smo ustvarili v letu 93.

Potrebno je omeniti, da se je lani začel proces spremenjanja livnega asortimenta v smislu večanja deleža proizvodov, pri katerih je ustvarjena večja dodatna vrednost.

V preteklem letu smo proizvedli **4.313 ton rondic in rondel**, kar je za 23 odstotkov nad planom in za

(Nadaljevanje na 4. strani)

Izparilci

Čemu bo letos potrebno posvetiti največ pozornosti?

Začetek je bil zelo optimističen zaradi visoke cene aluminija, vendar so se stvari po padcu dolarja krepko spremenile.

Ponovno se soočamo z ogromnimi računi za plačilo električne energije, ki jih nismo sposobni poravnati. Tako plačujemo povprečno 4,44 pfeninga po kilovatni uri, kljub temu, da so fakture enkrat višje.

Najpomembnejše je obdržati proizvodnjo ob stoodstotni izkoriščenosti kapacitet, obdržati normative porabe surovin, energije in tudi živega dela.

Osnova naloga je **nadaljevati dogovarjanje z vlado**

glede cene električne energije.

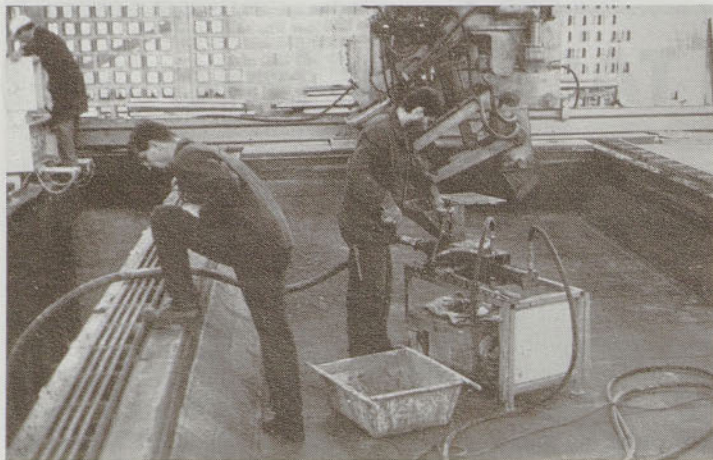
Toda predvolilni čas ni tisti, ko bi bili politiki pripravljeni za smelejše odločitve.

Do konca junija moramo **izpeljati tudi prvi del privatizacije.**

Naša **velika naloga je, ne izgubiti stika z zunanjimi strateškimi partnerji**, ki v tem trenutku še kažejo določeno interes pogovarjati se s Talumom kot dokaj enakovrednim partnerjem pri procesu vključevanja v njihove sisteme. Zavedati se moramo, da teh partnerjev ni veliko.

Vse ostalo so tekoče naloge, vezane na reševanje vsakodnevnih problemov. Marsikomu med nami se le ti zdijo kot veliki, toda resnično velik problem je le elektrika."

Obnova peči

28 odstotkov več kot v letu 1993.

Zaostajamo pri proizvodnji izparilcev, saj smo lani izdelali le polovico planiranih količin.

Blagovna proizvodnja je lani znašala **71.618 ton** in zaostaja 3 odstotke za planirano proizvodnjo in 2 odstotka za ustvarjeno v letu 1993.

Lani se je **okrepil delež prodaje na domačem trgu in znaša 30 odstotkov** (leta 93 pa 15%), **zmanjšal** pa se je delež vrednosti prodaje z izvozom in znaša 70 odstotkov (v letu 93 pa 85%).

Skupna vrednost ustvarjene prodaje v preteklem letu znaša 14.582.214 tisoč tolarjev.

Produktivnost se je povečala za 5,8 odstotkov.

FINANČNO POROČILO

V strukturi izkaza uspeha **izkazuje Talum v preteklem letu izgubo**, saj so stroški poslovanja v absolutni vrednosti presegli kosmati donos iz poslovanja (prihodke ustvarjene s prodajo proizvodov in storitev na domačem in tujem trgu).

Izguba iz poslovanja je sanirana s pozitivnim finančnim rezultatom, ki je nastal zaradi ugodnega revalorizacijskega izida, zasnovanega na revalorizaciji stalnih sredstev, zalog in izgube iz preteklega leta ter nizkega lastnega kapitala.

Tako je celoten poslovni izid za preteklo leto enak ničli.

Problematika cen električne energije se nadaljuje. Še vedno poskušamo uveljaviti naš predlog, da bi električno

energijo plačevali po soodvisnosti cene električne energije in prodajnih cen aluminija. Lani smo plačevali 4,44 pfeninga za kilovat, zato se nam je do konca leta nabral dobršen zaloga neporavnanih obveznosti do ELES-a.

Povprečna plača za leto 1994 je bila 87.249 SIT bruto (57.044 SIT neto) ter zaostaja za slovenskim povprečjem v gospodarstvu za približno 8 odstotkov (v povprečju so zajeti vsi dodatki za delo).

Lani je Talum izplačal regres za dopust in jubilejno nagrado.

Bistvenih sprememb pri plačah tudi v bodoče ne bo, dokler ne bo prišlo do deblokade žiro računa. Tako ostajamo še dalje pri plačilu plač po Zakonu o zajemčenem osebnem dohodku.

Likvidnost Taluma je bila v letu 1994 **ugodnejša** kot leto prej, na kar so vplivale boljše tržne razmere in odložitev plačila anuitet. Skoraj do vseh dobaviteljev smo poravnali obveznosti v dogovorjenem roku. Proti koncu leta se je likvidnost poslabšala, na kar je v veliki meri vplivala porast terjatev do Impola in spremenjeni plačilni pogoji pri prodaji legur.

Devizno poslovanje je bilo ugodno.

Zaloge so se povečale skoraj povsod (tudi zaradi ugodnejše likvidnosti), kar je zagotavljalo nemoten proizvodni proces brez zastojev.

Investicijska vlaganja so v letu 94 znašala **207 mio**

SIT. Realizirali smo skoraj vse, kar je bilo načrtovano.

Število zaposlenih se je v letu 94 še zmanjšalo, vendar manj kot leto prej: 31. 12. 1994 nas je bilo **1154**, leto prej 1194 zaposlenih.

Kvalifikacijska struktura se je dvignila in še bolj približala zahtevani izobrazbi.

V letu 1994 je bilo v Talumu s programom ugotovljeno **91 presežnih delavcev** (25 rešenih v letu 1994).

Uspešno je oživel **študij ob delu**. Na srednjih in višjih šolah je po 22 slušateljev, 7 jih obiskuje visoke šole, trije

se pripravljajo na magisterij in eden na doktorat.

POSLOVANJE DRUŽB HČERA

Posamezne družbe so v letu 1994 poslovale različno. TGA Trading je zaključil brez dobička, Livarna Trbovlje je doseženi dobiček porabila za pokrivanje izgube iz preteklih let. Družbe Vargas-Al, Storal in Alin so poslovanje zaključile z dobičkom v okviru načrtovanega plana za leto 94. Družbe Vital, Revital, Stanalum in Lego-A so poslovanje zaključile z izgubo.

Posluževanje

KADROVSKE VESTI

I. UPOKOJENI V MESECU JANUARJU 1995

DE VZDRŽEVANJE

3579 Jože PETEK

3476 Franc KLINGER

DE PROMET

5708 Alojz KOZODERC

DE LIVARNA

4903 Avgust BAUMAN

II.a. ZAPUSTILI TALUM V MESECU JANUARJU 1995

DE PREDELAVA

7424 Emil TOPLAK

DE ELEKTROLIZE

8329 Izidor ROŽENCVET

DE VZDRŽEVANJE

5245 Stanislav VIDOVIČ

7121 Janko JUS

6883 Igor FERK

DE ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

6287 Janko LEVANIČ

II.b. ZAPUSTILI TALUM V MESECU JANUARJU 1995 IN SE ZAPOSILILI V DRUGI DRUŽBI

DE LIVARNA

4257 Milan ZUPANIČ

I. ZAPUSTILI TALUM V MESECU FEBRUARJU 1995

DE ENERGETIKA

4297 Silvo VIDOVIČ

DE LIVARNA

7826 Jožef GAISER

II.a. ZAPUSTILI TALUM V MESECU FEBRUARJU 1995 IN SE ZAPOSILILI V DRUGI DRUŽBI

DE ENERGETIKA

4025 Franc HAJŠEK

DE LIVARNA

7604 Anton PLANINŠEK

Litje aluminijevskih avtomobilskih platišč

Strategija razvoja Taluma v Kidričevem, ki je nosilec proizvodnje primarnega aluminija v Sloveniji, gre v smeri nadgradnje proizvodnje primarnega aluminija k dohodkovno zanimivejšim proizvodom ob ekološko čisti proizvodnji in z izkoriščanjem razpoložljivih prostorov, infrastrukture in lastnih proizvodov.

Ideja o proizvodnji litih aluminijevskih platišč se je pojavila že pred več leti kot plod medsebojnega sodelovanja med Talumom, kot proizvajalcem zlitin in INTRO, kot enim od srednje velikih proizvajalcev Al-platišč v Evropi, ki je za potrebe svoje proizvodnje kupovala zlitine v Talumu.

TALUM je zato s firmo INTRA ustanovil novo podjetje, ki se imenuje **INTRA — EXIP — Eurocast, proizvodnja aluminijevskih odlitkov** d.o.o. Naš vložek v podjetje je stavba in infrastruktura, vložek tujega partnerja pa vsa proizvodna oprema. Končno kapitalno razmerje še ni

znano, bo pa približno v višini 20:80 (Talum: Intra). Nova družba je registrirana kot družba z omejeno odgovornostjo.

O INTRI, ki prihaja na dvorišče Taluma, sem se pogovarjala z vodjem projekta Branetom KOŽUHOM, diplomiranim inženirjem strojništva, ki je povedal naslednje:

"Pri iskanju lokacije za novo proizvodnjo smo imeli več variant. Kot najugodnejšo lokacijo smo izbrali zahodni del livarne I in žagarne.

Najprej je bilo potrebno ustaviti proizvodnjo v tem delu livarne. V livarni I so stale tri livne peči, trije vertikalni livni stroji, stroj za litje hlebčkov in zlagalnik. Proizvodnjo hlebčkov smo prestavili v livarno III. Livnih peči nismo več potrebovali, zato smo jih odstranili. V žagarni smo izpraznili samo južni del, kjer je stala žaga EHL in paketirni stoj za odrezke.

Za demontažnimi deli so prišla na vrsto gradbena dela. Zabetonirati je bilo potrebno

vse obstoječe temelje in napraviti nove. Med vzhodnim in zahodnim delom livarne smo postavili zid, nato je bilo potrebno očistiti stropove, police, žerjavno progo, stekla, po potrebi stekla tudi zamenjati. Na koncu je sledilo še pranje vseh sten in beljenje.

Med pripravljalnimi deli prostorov so potekale aktivnosti v zvezi z izdelavo projektov za oskrbo novega podjetja z električno energijo, plinom, vodo, odtokom in komprimiranim zrakom. Ker je nova firma popolnoma samostojna, mora biti tudi vsa oskrba ločena od Talumove.

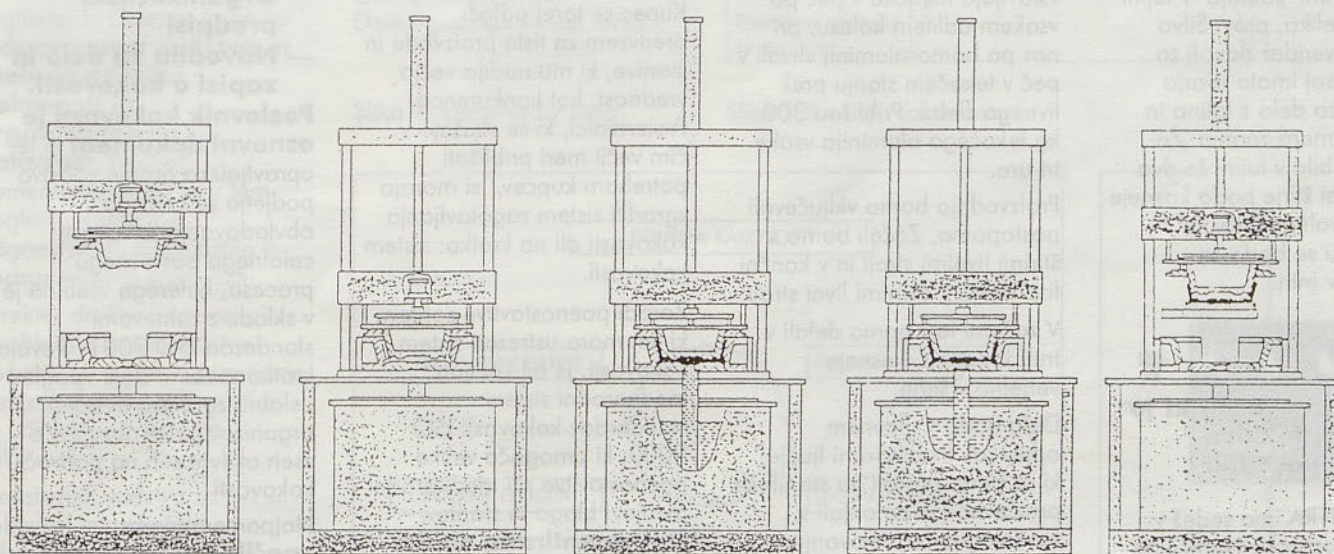
Projekti so bili končani v začetku januarja 1995. Nato se je bilo potrebno pogajati z izvajalskimi firmami, skleniti z njimi pogodbe in jih začeti izvajati.

Trenutno končujemo z barvanjem in čiščenjem, v polnem zamahu pa so strojna in elektroinštalacijska dela.

Novo proizvodnjo bomo dograjevali postopoma. V prvi fazi bo novo podjetje delalo v zahodnem delu livarne in na dobri tretjini žagarne. V žagarni bo v lasti Taluma še do sredine leta 1995 obratovala žaga Waldrich, po tem terminu pa jo bomo preselili v livarno III. Takrat bo tudi ta del žagarne prešel v last firme EUROCAST, ki bo tu organiziral grobo obdelavo odlitkov, skladiščenje, pakiranje in odpremo. Montaža se je začela 6. marca 95. V prvi fazi bomo postavili 4 livne stroje, 3 vzdrževalne peči, 2 kompresorja in rentgensko napravo za 100% kontrolo odlitkov. Montaža bo predvidoma trajala mesec dni. Začetek poskusne proizvodnje pričakujemo v začetku aprila. Pri montaži bodo sodelovali vodilni monterji dobaviteljev strojev, pomagali pa jim bodo naši ljudje, ki bodo kasneje zaposleni v novem podjetju."

(Nadaljevanje na 6. strani)

DELOVNI CIKLUS LIVNEGA STROJA

Izhodiščni položaj

Kokila zaprta

Zlitje

Hlajenje

Ulitek odstranjen

(Nadaljevanje s 6. strani)

Nekaj o INTRI

Vodja mešane firme pri nas bo **Silvo RIHTARIČ**, inženir metalurgije, ki je brez pomislekov sprejel ponujeno mesto, saj meni, da je po nekaj letih dobro menjati delo in okolje, ker drugače človek ni dovolj ustvarjalen. Torej izziv ob pravem času, kajti Silvo Rihtarič je delal šest let v službi za varstvo pri delu.

Skupaj z dvema livarjema se je seznanil z novo tehnologijo in prebil v Nemčiji, v livarni v Burbachu 14 dni. Vsi so se vrnili zadovoljni, ker so jih v livarni lepo sprejeli. Čeprav je bilo iz pogovorov v začetku jasno razbrati, da so jih gledali kot nekakšno konkurenco, saj bodo kmalu oboji vlivali platišča za istega partnerja INTRO, niso ostali le kot opazovalci, ampak so našima livarjema zaupali delo na stroju.

prodajni oddelek in proizvodni oddelek.

V proizvodnem oddelku je površinska obdelava ulitkov, ki zajema struženje koles, preizkušanje koles na tesnost in lakiranje koles.

Firma ima dve lakirni liniji, zato zraven platišč, ki jih proizvede v svoji lastni livarni ILG, kupuje še platišča po naročilu v nekaterih drugih livarnah v Nemčiji. Livarna ILG je približno 250 km severneje od firme INTRA v kraju Burbach (v bližini mesta Siegen). V livarni vlivajo kolesa na šesnajstih nizkotlačnih livnih strojih.

Tehnologija je po principu enaka kot bo pri nas v novi livarni. Razlikuje se le po načinu posluževanja strojev, saj so naši livni stroji modernejši izvedbe.

Livarni se razlikujeta tudi po načinu doziranja aluminija v livne peči. V livarni ILG

rentgenski napravi za preslikavanje ulitkov, transport tekočega aluminija s pomočjo viličarja, vrtanje ulitkov, freziranje in brušenje ulitkov, pakiranje ulitkov in priprava kokil.

V začetku, ob proizvodnji na štirih livnih strojih, bo zaposlenih od 21 do 23 ljudi v triizmenskem delu.

Pri obratovanju osmih livnih strojev je ob triizmenskem delu predvidena zaposlitev približno 45 ljudi, ob štiriizmenskem delu pa približno 63 ljudi.

Zmogljivost posameznega livnega stroja je 10 ulitkov na uro. Ob normalnem delu in pri triizmenskem delovnem času je predvidena proizvodnja približno 300.000 platišč letno. Pri

štiriizmenskem delu pa je možna proizvodnja približno 400.000 platišč letno. Povprečna teža enega odlitka je približno 10 kilogramov.

V končni fazi bo en livar posluževal dva livna stroja.

Proizvodnja platišč je zelo zahtevna zaradi kvalitete ulitkov, zato se morajo vsi ulitki zaradi visokih zahtev kontrole kvalitete preslikati na rentgenski napravi, ki pokaže notranje napake v ulitku.

V Kidričevem je predvidena proizvodnja — vlivanje platišč in groba mehanska obdelava. Končno obdelavo in lakiranje pa bodo opravili v podjetju INTRA v mestu Bruchsal v Nemčiji, kamor bodo platišča, zložena na paletah, vozili s tovornjaki."

Poslovník kakovosti — osnovni dokument sistema kakovosti

Gospodarske razmere, ki so nastopile z uvajanjem tržne ekonomije, silijo podjetja v večjo prilagodljivost potrebam in zahtevam kupcev. Tisto, kar kupci zahtevajo na svobodnem tržišču, je kakovost proizvodov in storitev za sprejemljivo ceno. Kupec se torej odloči predvsem za tiste proizvode in storitve, ki mu nudijo večjo vrednost, kot konkurenca. Proizvajalci, ki se skušajo v čim večji meri približati potrebam kupcev, si morajo zgraditi sistem zagotavljanja kakovosti ali na kratko: sistem kakovosti.

Zaradi poenostavitve zahtev, ki jim mora ustrezati sistem kakovosti, je bil vpeljan mednarodni sistem standardov kakovosti ISO 9000, ki omogoča velike poenostavitve pri mednarodni menjavi blaga in storitev. **Dokumentirana oblika sistema kakovosti je Poslovník kakovosti.**

Prav zaradi tega smo se v našem podjetju odločili za projekt izgradnje sistema

kakovosti po mednarodnem standardu ISO 9001, na osnovi katerega bi pridobili certifikat kakovosti.

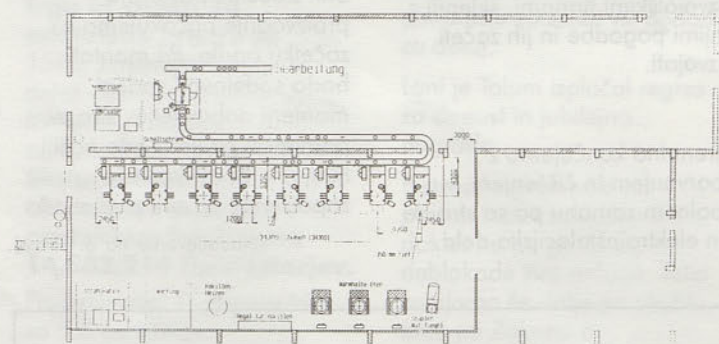
V Talum-u je sistem kakovosti opredeljen s tremi nivoji dokumentacije:

- **Poslovník kakovosti**
- **Organizacijski predpisi**
- **Navodila za delo in zapisi o kakovosti.**

Poslovník kakovosti je osnovni dokument in je upravljalno orodje vodstva podjetja za celovito obvladovanje kakovosti celotnega poslovnega procesa, katerega vsebina je v skladu z zahtevami standarda ISO 9001. S svojo kratko vsebino daje vpogled v celotno zgradbo in potek organizacije ter obvešča o vseh aktivnostih na področju kakovosti.

Najpomembnejše **značilnosti in pomen Poslovnika kakovosti** so:

- ustvarjanje osnov za stalno izpopolnjevanje funkcije kakovosti v podjetju,

Štirinajst dni "šolanja" v tujini sicer ni veliko, pravi Silvo Rihtarič, vendar dovolj za začetek, saj imata livarja občutek za delo s talino in dobršno mero znanja. Za njimi sta bila v tujini še dva livarja. Vsi štirje bodo kasneje izobraževali generacijo livarjev, ki se bodo še zaposlili v Intri.

O Intri in livarni, ki jo bo vodil, je Silvo Rihtarič povedal:

"Firma INTRA ima sedež v mestu Bruchsal v Nemčiji (v bližini mesta Karlsruhe), kjer je vodstvo firme, konstrukcijski biro, ki se ukvarja z designiranjem in konstruiranjem novih koles,

vstavlja hlebčke v peč po vsakem odlitem kolesu, pri nas pa bomo aluminij vlivali v peč v tekočem stanju prek livnega žleba. Približno 300 kg tekočega aluminija vsake tri ure.

Proizvodnjo bomo vključevali postopoma. Začeli bomo s štirimi livnimi stroji in v končni fazi delali z osmimi livni stroji.

V začetni fazi bomo delali v treh izmenah, kasneje verjetno v štirih.

Delo bodo v glavnem opravljali kvalificirani ljudje, ki se bodo morali na strojih še priučevati in seznanjati s tehnologijo ter delovanjem strojev.

Glavna opravila, ki so vezana na delovna mesta so: vlivanje na nizkotlačnih livnih strojih, pregledovanje platišč na

- standardizacijo postopkov v zvezi s kakovostjo in s tem stabilnejšo kakovost izdelkov in storitev,
- informiranje zaposlenih, kupcev in dobaviteljev o sistemu kakovosti podjetja,
- sistemsko izpolnjevanje zahtev standarda ISO 9001,
- stalnost izvajanja postopkov, neodvisno od fluktuacije kadrov,
- osnovo za uvajanje novih kadrov v to problematiko,
- stalno izboljševanje postopkov sistema kakovosti.

Vsebina poslovnika kakovosti je zajeta v uvodnem delu in 22 poglavjih.

V uvodnem delu je podana predstavitev družbe Talum in Poslovnika kakovosti. Posamezna poglavja definirajo vsebino poglavij in predstavijo obravnavana področja. Poslovník kakovosti je rezultat timskega dela strokovnih sodelavcev različnih delovnih enot in služb ter posebej DE Zagotavljanje kakovosti. Pri oblikovanju vsebine Poslovnika kakovosti so s sistemskimi rešitvami in uvajanjem v prakso sodelovali tudi svetovalci Produktivnosti iz Ljubljane. Nadzor nad Poslovníkom kakovosti izvajamo z rednimi presojami sistema kakovosti. Vsebina Poslovnika kakovosti je za vse delavce Talum-a obvezujoča in je ne spreminjamo ali opuščamo brez predhodne obravnave.

Poglavje, ki sledi, se imenuje **Odgovornost vodstva in vsebuje politiko kakovosti in organizacijo za kakovost.** Najbolj pomembno je, da so v tem poglavju določene odgovornosti, pooblastila in nadzor sistema kakovosti.

Direktor družbe ima vsa pooblastila za ustvarjanje pogojev za dosledno izvajanje sprejete politike kakovosti in za učinkovitost sistema kakovosti.

Predstavník vodstva za kakovost ima izvršilno odgovornost za vzpostavljánie, izvajánie in vzdrževánie sistema kakovosti. Za predstavnika vodstva je imenovan pomočnik direktorja za proizvodnjo in

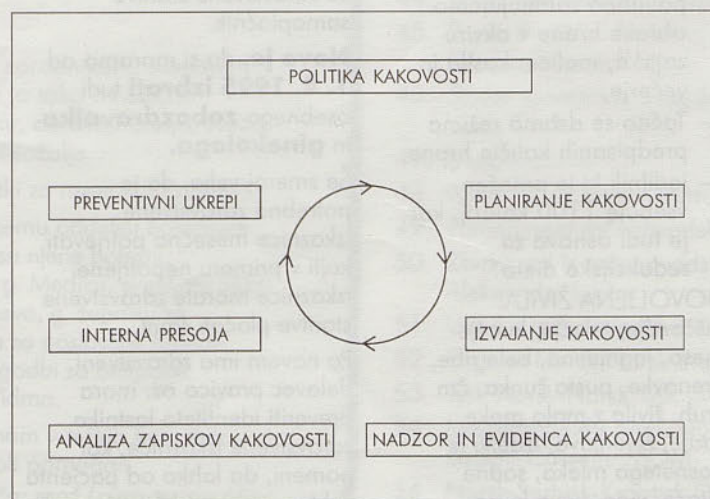
razvoj. Sistem kakovosti operativno vzdržuje vodja delovne enote Zagotavljanje kakovosti.

Odbor za kakovost izvaja pregled nad učinkovitostjo sistema kakovosti skozi nadzor nad sistemom in njegovim nenehnim izboljševanjem. Sestavljajo ga: direktor družbe, pomočnik direktorja za proizvodnjo in razvoj, vodje delovnih enot: Proizvodnja anod, Elektrolize, Predelava aluminija, Livarna, Vzdrževanje, Zagotavljanje kakovosti in vodja službe Marketing.

Vodje delovnih enot/služb zagotavljajo izvajanje sistema kakovosti na svojem področju. Izvajalci kakovosti so zadolženi, da je njihovo delo na operacijah opravljeno kakovostno in v skladu z delovno dokumentacijo. Posamezne segmente sistema zagotavljanja kakovosti preverja stalno DE Zagotavljanje kakovosti in pooblaščené presojevalci po planu presoj. O tem obvešča Odbor za kakovost in delovne enote ter službe.

Kakovost proizvodov v Talum-u zagotavljamo na osnovi vzpostavljenih in dokumentiranih postopkov, ki so vgrajeni v sistem zagotavljanja kakovosti. Tako v drugem poglavju Sistem kakovosti, opisujemo sestavo in strukturo dokumentacije sistema kakovosti. Sistem zagotavljanja kakovosti temelji na principih Deming-ovega kroga, slika 1.

Slika 1: Deming-ov krog

Slika 1: Deming-ov krog

Kakovost vgrajujemo v vse faze nastajanja proizvoda in zagotavljamo izpolnjevanje kakovostnih zahtev. Izvajamo nadzor nad učinkovitostjo sistema kakovosti in pravočasno ukrepamo s ciljem zmanjševanja stroškov neustrezne kakovosti in preprečevanja ponavljanja napak.

Struktura dokumentacije sistema zagotavljanja kakovosti je prikazana na sliki 2, iz katere vidimo, da poslovnik kakovosti podaja osnovne smernice sistema kakovosti, medtem ko so posamezni elementi sistema podrobno opisani v organizacijskih predpisih in navodilih, ki so v njem navedeni kot referenčni dokumenti.

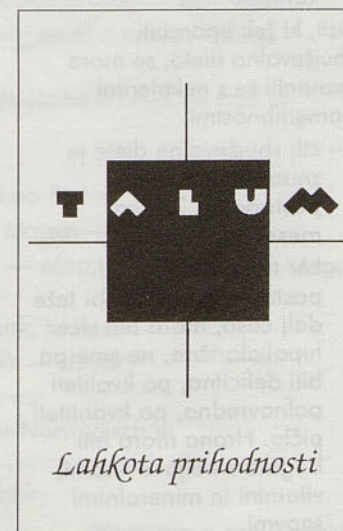
Vsebina		Prejemki
Za celotno družbo: osnovna načela, organizacija, medsebojne povezave, odgovornosti in pristojnosti	Poslovník kakovosti	— interno: vsi določeni sodelavci — eksterno: po potrebi
Delovne enote, službe, področja: Podroben opis sistema kakovosti, organizacijski in tehnični potek aktivnosti:	Organizacijski predpisi, Shema poteka aktivnosti	— interno: vsi določeni sodelavci — eksterno: samo vpogled v TALUM-u
Strokovna področja, in posamezne dejavnosti: Podrobna navodila za izvajanje	Navodila za delo, Zapisi o kakovosti	— samo interno: vsi določeni sodelavci

Slika 2: Struktura dokumentacije

Slika 2: Struktura dokumentacije

Planiranje kakovosti je vključeno kot sestavni del v organizacijske predpise in navodila za delo. Pri razvoju novih proizvodov, oziroma tehnologije ali pri spremembah izdelamo kontrolne postopke, v katerih opredelimo kakovostne zahteve proizvoda. Določimo način in obseg kontrole, zagotovimo potrebno merilno opremo in določimo ukrepe oziroma postopke v primeru odstopanja kakovosti. Nadzor nad planiranjem izvajamo v okviru internih presoj.

V članku je predstavljen pomen Poslovnika kakovosti in začetni del njegove vsebine. V prihodnjih številkih pa bodo sledile nadaljne vsebine.

Čeprav zdravje ni vse, je pa vse drugo brez zdravja nič

(Nitsche)

KO KADIMO, NE OGROŽAMO SAMO SEBE, TEMVEČ TUDI TISTE POLEG NAS

Vsakih 13 minut v svetu umre zaradi kajenja en kadilec, letno 2,5 milijonov ljudi.

Kajenje cigaret je danes prav gotovo najbolj množična NARKOMANIJA sodobnega človeštva.

Pri kajenju pride nikotin v pljuča, kjer se veže s krvjo in se v pljučih odlaga kot tobačna smola.

Cigareta vpliva na delovanje srca, na krvni pritisk, na krvni obtok — bolezi ožilja.

Strokovnjaki so naredili naslednje primerjave:

— malo cigaret — malo raka na pljučih,

— veliko cigaret — veliko raka na pljučih,

— umrljivost med kadilci je večja kot med nekadilci,

— kadilci pipe in cigar umirajo manj kot kadilci cigaret,

— kadilci v večji meri obolevajo za rakom na pljučih in boleznimi srca ter ožilja, kakor nekadilci,

ZA SREČO JE POTREBNO TUDI ZDRAVJE IN ČE RADI ŽIVIMO ZASE IN ZA TISTE, KI JIH IMAMO RADI, POTEM NEHAJMO KADITI TA TRENUTEK, NE JUTRI.

SHUJŠEVALNA DIETA

Namen shujševalnih diet je zmanjšati energijsko vrednost hrane pri ljudeh s povečano telesno težo. Če je povečana telesna teža pri bolniku, potem daje podrobna navodila glede diete zdravnik.

Shujševalna dieta je lahko:

— lažja: v tem primeru se pri zmerno povečani telesni teži uporabi samo uravnotežena (sadno zelenjavna) prehrana in ustrežna telesna aktivnost.

— stroga: namenjena je za posebne namene, izvedena pod zdravniško kontrolo.

Tisti, ki želi uporabiti shujševalno dieto, se mora seznaniti še z nekaterimi pomembnostmi:

— cilj shujševalne diete je znižati telesno težo postopoma 3-5 kg mesečno.

— ker traja dieta zaradi postopnosti pri izgubi teže dalj časa, mora biti sicer hipokalorična, ne sme pa biti deficitna, po kvaliteti polnovredna, po kvantiteti pičila. Hrana mora biti bogata z beljakovinami, vitamini in mineralnimi snovmi.

— Bolnik naj ima poleg dveh glavnih obrokov še dva ali celo tri vmesne obroke, da se ne pojavi občutek lakote.

— Bolnik naj se nikoli ne naje do sitega.

— Bolnik uživa precej tekočine, pri glavnem obroku naj zaužije precej juhe. Tkočina vpliva namreč posredno na zasičujočo moč hrane s tem, da zavira praznjenje iz želodca, bolnik ima dalj časa občutek sitosti, nima želje, da bi ponovno jedel.

— V prehrani lahko poljubno zamenjamo obroke hrane v okviru zajtrka, malice, kosila in večerje.

— Točno se držimo režima predpisanih količin hrane.

— jedilnik, ki je priložen, vsebuje 1100 kalorij, kar je tudi osnova za redukcijsko dieto.

DOVOLJENA ŽIVILA:

piščančje, telečje, kunčje meso, jagnjetina, bele ribe, hrenovke, pusta šunka, črn kruh, živila z malo moke, sadje, zelenjava, izdelki iz posnetega mleka, sadne pijače, vino, kava le po posvetu z zdravnikom.

NEDOVOLJENA ŽIVILA: vsa zelo mastna, svinjska mast, drobovina, salame, mastno mleko, siri, vse mastne slaščice.

PRIPRAVA HRANE: kuhamo, dušimo, pečemo na žaru, maščabo dodajamo naknadno.

Zgoščevalna sredstva: prežganje na suho, podmet, maslena kroglica.

Obrok 1	Obrok 2	Obrok 3
ZAJTRK: pečeno jajce 1 žlica olja, kos kruha (30g), čaj, kava brez sladkorja	pusta šunka (80g), kos črnega kruha, kava	sirček (60g), kos črnega kruha, čaj s posnetim mlekom
MALICA: pomaranča (100 g), posneto mleko 200 g	jabolko (100 g), kefir iz posnetega mleka (200 g)	jabolko (100 g), kislo mleko iz posnetega mleka
KOSILO: čista goveja juha, kuhano pusto meso (120 g), kuhana zelenjava (200 g), sadna slolata	sadni sok (100 g), obloženo jajce, (200 g zelenjave 2 poširani jajci), kompot brez sladkorja	zelenjavna mesna enolončnica, (200 g zelenjave, 120 g pustega mesa), sadje (200g)
MALICA: posneto mleko (250 g), rezina črnega kruha (25 g)	kefir iz posnetega mleka (250 g), kos črnega kruha, sadje	kislo mleko iz posnetega mleka (250 g), kos črnega kruha
VEČERJA: zelenjavno mesna solata (200 g zelenjave, 90 g pustega mesa)		skutin namaz (90g), kos kruha (25g), sadje (200g)

Dodatki: po želji šipkov čaj brez sladkorja, mineralna voda, žitna kava brez sladkorja...

KAJ MORAMO VEDETI NOVEGA IN STAREGA O ZDRAVSTVENEM VARSTVU?

Nič novega ni, da je čas za izbiro osebnega zdravnika potekel 1. 7. 1994.

Če si ga do danes še niste izbrali, storite to takoj, kajti brez izbranega zdravnika ste za zdravstvene storitve samoplačnik.

Novo je, da si moramo od 1. 4. 1995 izbrati tudi osebnega zobozdravnika in ginekologa.

Še zmeraj velja, da je potrebno zdravstvene izkaznice mesečno potrjevati, kajti v primeru nepotrjene izkaznice morate zdravstvene storitve plačati sami.

Po novem ima zdravstveni delavec pravico oz. mora preveriti identiteto lastnika zdravstvene izkaznice, kar pomeni, da lahko od pacienta zahteva osebno izkaznico, ali katerikoli dokument.

Spomnili bi vas tudi, da vsi, ki imate otroke zavarovane po sebi in so stari več kot 18 let, prinesete v kadrovsko službo potrdilo o šolanju.

Za lažje delo v obratni ambulanti, bi vas še enkrat prosili, da se držite že davno določenih ur obiska pri zdravniku in sicer:

— ko želite **prvič** obiskati zdravnika, storite to v času od **7.00 do 10.00** ure,

— če ste **v staležu**, pridite k zdravniku od **10.00 ure naprej**.

Zdravstvene izkaznice je potrebno oddati do 12.00 ure.

Vsi, ki boste potrebovali potrdila, npr. za zavarovalnico, jih boste dobili pri zdravniku šele po 13.00 uri.

KADROVSKA SLUŽBA

Seznam knjig v tehnični knjižnici, ki so prispele od 25. 7. 1994 do 6. 3. 1995

1. Okolje v Sloveniji — Zbornik
2. Light Metala 1994 — Dr. Ulrich Mannweiler
3. Osnove informatike — Dr. Miro Gradišar, mag. Gortan Resinovič
4. Programski jezik Fortran 77 — Janez Grad, Jurij Jaklič
5. Unix — Saša Divjak
6. Zakon o prisilni poravnavi stečaju in likvidaciji s kometarjem — Dušan Dougan, Nina Plavšak, Lojze Ude
7. Mehanika tekočin — Leopold Škerget
8. Fizika za tehniške usmeritve — III zvezek — Rudolf Kladnik

Ob smrti našega dragega moža, očeta in dedka

Ivana ZAJCA,

upokojenca Taluma iz Apač 282, se iskreno zahvaljujejo sindikatu Taluma za pomoč in cvetje, nekdanjim sodelavcem in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Marija in hčerka Romana z družino

Ob smrti dragega moža

Alojza VEBRA,

upokojenca Taluma iz Rogaške 12, Ptuj,

se iskreno zahvaljujem sindikatu Taluma za darovano cvetje, denarno pomoč in odigrano Tišino.

Žalujoca žena Ivana

ZAHVALE

Prva roža se je razcvetela, ti svojo bolezen tiho si trpela. Mnogo prerano od nas si odšla.

Skrb, delo in trpljenje, tvoje je bilo življenje, ostale so dobrote pridnih rok, nam pa žalost in prazen dom.

Ob boleči izgubi drage žene in mamice

Amalije Mlaker Ljube

Kreigherjeva 16, Kidričevo,

se iskreno zahvaljujeva vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo tako množično pospremili k zadnjemu počitku, darovali cvetje, sveče, za svete maše; nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala svakinji Zlatki za nesebično pomoč.

Posebej se zahvaljujemo internemu oddelku bolnišnice Ptuj za nesebično pomoč v času njene bolezni, delavcem Revitala — posebej g. Mediku, sindikatu SKEI — konferenca sindikata Kidričevo, g. župniku za opravljen obred, govornikoma za poslovilne besede, pevcem za odpete žalostinke, godbi za odigrane žalostinke ter podjetju MIR iz Vidma.

Še enkrat hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam kakorkoli pomagali.

Žalujoca: mož Lovro ter sin Mitja

9. Excel 5.0 + Disketa — Žiga Jakhel
10. Word for Windows 6.0 — Tomaž Tekavec
11. Temelji ekonomije — Dr. Vljem Merhar
12. Teorija monopola — Gradivo za vaje — Mag. Damir Cibic
13. Teorija monopola — Ponatis I — Richard Lipsey
14. Uvod v politično ekonomijo I. del — Miroslav Glas
15. Uvod v makroekonomijo — Lipsey, Steiner, Purvis
16. Te,elji ekonomije — Dr. Viljem Merhar
17. Uvod v mednarodne ekonomske odnose — Dr. Vladimir Kenda
18. Slovar tujk — enajsta izdaja — France Verbinc
19. Delovni načrt za predmet matematike — Jože Lep
20. Izbrana poglavja višje matematike (1. snopič) — Jože Lep
21. Izbrana poglavja višje matematike (5. snopič) — Jože Lep
22. Matematika z vajami in nalogami 1. zvezek — Jože Lep
23. Matematika 2. zvezek — Analiza — Jože Lep
24. Javne finance in finančno pravo — Dr. Franc Pernek, mag. Bojan Škof
25. Slovensko-angleški slovar — Anton Grad, Henry Leeming
26. Matematika II — Dr. Stane Indihar
27. Osnove gospodarskega prava I. del — Hilda, Marija Pivka, Kreško Puharič
28. Pravo gospodarskih družb — Borut Bratina, Rado Bohinc, Hilda, Marija Pivka
29. Gospodarsko pravo — Zapiski predavanj — Marija, Hilda Pivka, Rado Bohinc, Borut Bratina
30. Strojniški priročnik — Bojan Kraut
31. Quattro pro za Windows okolje 5.0 — Tomaž Turk
32. Bistvo strateškega managementa — Cliff Bowman
33. Upravni odbor — Ada Demb, Franz-Friedrich Neubauer
34. Fizika za srednje šole (gibanje, sila, snov) — Rudolf Kladnik
35. Transportne naprave — Sabina Isakovič, Fedor Klopčar
36. Dinamika — Sabina Isakovič, Fedor Klopčar
37. Unix-System Administration Guide — Levi Reiss, Joseph Radin
38. Strojni elementi 2 — Igor Janežič
39. Slovensko-angleški slovar
40. Veliki angleško-slovenski slovar
41. Windows 3.1 Demystified — Tips, Tricks, Techniques — James Forney
42. Strojni elementi 1 — Igor Janežič
43. Mednarodni revizijski standardi — Ivan Turk
44. Uvod v ekonomiko gospodarske družbe — Ivan Turk
45. Pravo družb — Statusno gospodarsko pravo — Šime Ivanjko, Marija Kocbek
46. Slovar slovenskega knjižnega jezika od A-Ž — Prof. dr. Varja Cvetko Orešnik
47. Metallstatistik
48. Gradiva — Janez Grum, Dimo Ferlon
49. Primerljivost računovodskih izkazov — Breda Turk
50. Zbirka vaj iz računovodstva — Mag. Marko Hočevar, Mag. Aleksander Igljčar
51. Uvod v računovodstvo — Turk, Melavc
52. Engelsk Norsk-Norsk Engelsk — slovar
53. Tysk Norsk-Norsk Tysk — slovar
54. Langenscheidts Sprachführer-Norwegisch in Begleit-Cassette-MOM
56. Norsk-Serbisk-Kroatisk Ordbok

(Nadaljevanje na 10. strani)

Utrinki učencev Osnovnih šol

Vzemite si knjigo, vzemite si znanje

Vsako srce potrebuje nekoga. Vsaka knjiga potrebuje prijatelja. Nekateri ljude raje živijo brez prijateljev - sami, tako pač živijo. Knjige potrebujejo prijatelje. Ne morejo ostati same na polici le zato, da jo krasijo.

Knjiga potrebuje več kot prijazno roko, potrebuje prijaznega bralca, ki jo prebere in reče še drugim: "preberi to knjigo, nekaj posebnega je!" Vzemite si knjigo, vzemite si znanje, ki vam ga ponuja. Čisto vsaka vas bo nekaj naučila, nekaj zanimivega, lepega, nekaj, kar vam prinaša življenje.

Če bi vsi ljudje pazljivo brali knjige in če bi veliko brali, verjetno ne bi bilo več težav, kajti v sebi bi našli tisto pomembno, tisto, kar najdejo

le redki. Veliko odraslih ne bere knjig, ker nimajo časa. Hitijo in iščejo le materialne dobrine. Kaj ti pomaga, če si cel svet pridobiš, ko pa nimaš tistega duševnega bogastva, tiste duševne sreče. Knjiga oživi le, ko pride v človeške roke. Ker postane živa, se lahko pogovarja z ljudmi. Na poseben način ti pripoveduje tisto, kar piše v njej in potem ostane živa, če bralcu, ko jo prebere nekaj pove, ga nekaj nauči. Vsaka knjiga ima svojo zadnjo stran in ko jo preberemo, sezimo po novi knjigi in spet preberimo prvo stran. Skoraj vsega bo enkrat zmanjkalo. Vendar knjig nikoli, ker besedna umetnost nima meja. Vedno se bodo našli pisatelji, ki bodo ustvarjali, porodile se jim bodo nove ideje — za nove generacije.

Tanja Medved, 7.a Kidričevo

knjiga pa te uči knjižnega jezika in ti bogati besedni zaklad. Ob knjigi zaživiš, knjiga ti zbuja ustvarjalnost in vsak dobi ob branju knjige svojo predstavo, ustvari si svoj svet, v katerega lahko zbeži, ko mu življenje ne teče gladko. Če imaš težave in skrbi, sezi na knjižno polico po dobro knjigo in jo začni brati. Ne bo ti žal. Pozabil boš težave, z novimi spoznanji in gledanji na svet pa jih boš potemlažje rešil.

Ko ti je hudo, vzemi knjigo in v domišljiji boš postal junak, ki je v knjigi opisan.

Na žalost pa mnogi ne razmišljajo tako. V svetu naglice, materialnih želja, pohlepa po denarju preprosto ni časa za knjigo in duhovne vrednote. Knjiga bi morala postati zaupni prijatelj in učitelj. Upam, da se bo lahko vsak zavedal pomena dobre knjige.

Matej Škafar, 8.b Kidričevo

Nekoč živala mucica

Nekoč živala mucica,
čist gobček je imela.
je v šolo hodila,
si lonček kupila.

Nekoč živala mucica,
si mleko je kupila,

ga v lonček je nalila
in potem ga spila.

Nekoč živala mucica,
zrasla je v ženo.
Potem se poročila je
in pet mladih mucik
skotila je.

Klavdija Kužner,
3.c Lovrenc na Dr.polju

O knjigi

Marsikatero razmišljanje je bilo in še bo namenjeno knjigi. Kaj sploh knjiga je? Skupek med seboj povezanih listov, popisanih s črkami. Le okras na knjižni polici, nikoli prebrano čudo in nepotrebna navlaka. Za marsikoga je tako. Raje ima televizijo in

radio. Lepše je gledati filme, ki prepogosto izražajo samo nasilje.

Ne, to zagoto ni pravo razmišljanje o knjigi. Knjiga je zakladnica modrosti in lepih misli ter vez s kulturo. Knjiga je poleg matere najboljša učiteljica rodnega jezika. Mati te nauči govoriti v narečju,

(Nadaljevanje z 9. strani)

57. Serbo-Kroatisk Norsk-Norsk Serbo-Kroatisk
58. Hugo Norwegian in three Months
59. Norwegian in three Months
60. Slovensko-nemški slovar — France Tomšič
61. Gospodarsko pravo z osnovami prava — Krešo Puharič
62. Gospodarsko pravo — dopolnilo h knjigi
63. Matematika 2 — tretji zvezek — Peter Leguša, Ivan Štalec, Egon Zakrajšek
64. Poslovanje turističnih podjetij II. del — Dr. Janez Planina
65. Poslovanje turističnih podjetij I. del — Dr. Janez Planina
66. Izdelovanje konsolidiranih računovodskih izkazov — Mateja Vrancar
67. Windows 95 — Znotraj — Adrian King
68. Statistična teorija i primjena — Ivo Palvić
69. Strojniški priročnik — Bojan Kraut
70. Tehniško risanje — Viktor Savnik
71. Nemško-slovenski slovar — Boris Bižidar, Primož Debenjak
72. Večjezični poslovni priročnik — nemško, angleški, španski, francoski, italijanski, slovenski slovar
73. Elektrotehniški priročnik

I * S * K * R * I * C * E

Kljub temu, da proizvajalci aluminija pripadajo multinacionalnim firmam, ki so intenzivno kapitalno orientirane, sama tovarna deluje kot mali izolirani otoček, prepuščen sam sebi. Zato morajo biti ljudje, ki vodijo proces, entuziasti, dobro usposobljeni in povezani med seboj, da lažje premagajo te težave.

Vir: Pismo ECL — Francija

— * —

Ostani takšen kot si, ostalih je tako ali tako preveč.

Želim si, da bi bil tako nor, kot pravijo, da sem.

Ali ti življenje vzame veliko časa?

Če poskušaš zmagati, dobiš vsaj izkušnje.

Ozrite se nazaj, če ni nikogar, ste zadnji.

Vsi so biuli na moji strani, zato se je čoln prevrnil.

Kje si bil, ko sem bila s teboj?

Vstopnina se plača z razumom.

Loesje

— * —

Zdaj umirajo že tisti, ki včasih niso.

Bukovski

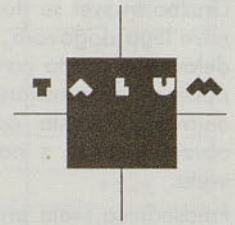
— * —

Izberi si delo, ki ga ljubiš in ne bo ti treba delati niti en sam dan v življenju.

Konfucij

Aluminij

JANUAR 1995

glasilo družbe **TALUM, d.o.o., KIDRIČEVO**

PRILOGA

DOGOVOR O SODELOVANJU DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU,

ki sta ga sklenila

1. TALUM, d.o.o., Kidričevo, ki ga zastopa direktor mag. Danilo TOPLEK, dipl.oec. (v nadaljevanju: družba) in

2. Svet delavcev TALUM, d.o.o., Kidričevo, ki ga zastopa predsednica Dragica LESKOVAR (v nadaljevanju: svet), kakor sledi

I. SPLOŠNA PRAVILA

Ta dogovor ureja razmerja med svetom in družbo pri uresničevanju pravic delavcev na podlagi Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (v nadaljevanju: zakon).

Za urejanje razmerij, ki s tem dogovorom niso urejena, se uporabljajo določila zakona.

Družba se zavezuje ta dogovor dosledno spoštovati, odstopanja od dogovora so dopustna le ob predhodno pridobljenem soglasju sveta.

Svet se zavezuje uresničevati pravice sodelovanja pri upravljanju na način in v obsegu, kot je določeno s tem dogovorom.

Morebitne spore bosta udeleženca reševala na način kot to določata zakon in ta dogovor.

II. SESTAVA SVETA

Število članov sveta se določa v skladu z zakonskimi določili.

V času sklenitve tega dogovora sestavlja svet 13 članov. Število članov sveta se med trajanjem mandata ne spremeni ne glede na spremembo števila delavcev družbe, ki imajo aktivno volilno pravico.

Po izteku mandata se število članov sveta na novo določi glede na število delavcev družbe.

Stroške volitev v obsegu kot določa zakon, krije družba.

Družba je dolžna v zvezi z volitvami zagotoviti:

- volilne imenike
- prostorske pogoje za izvedbo volitev
- vsakemu delavcu omogočiti udeležbo na volitvah.

III. PRISTOJNOSTI SVETA

Zakon določa pristojnosti sveta in sicer:

- skrbi za to, da se izvajajo zakoni in drugi predpisi, sprejete kolektivne pogodbe ter doseženi dogovori med svetom in družbo
- predlaga ukrepe, ki so v korist delavcev
- sprejema predloge in pobude delavcev in jih v primeru, da so upravičeni, upošteva pri dogovarjanju z družbo
- pomaga pri vključevanju v delo invalidom, starejšim in drugim delavcem, ki jim je zagotovljeno posebno varstvo.

a) Obveščanje

Družba je dolžna obveščati svet o vprašanih, ki se nanašajo na:

- gospodarski položaj družbe
- razvojne cilje družbe
- stanje proizvodnje in prodaje
- splošni gospodarski položaj panoge
- imenovanje pomočnika direktorja za kadrovske področje.

Najmanj 8 dni pred sprejemom odločitve pa je družba dolžna obvestiti svet o vprašanih, ki se nanašajo na:

- spremembo dejavnosti
- zmanjšanje gospodarske dejavnosti
- spremembe v organizaciji proizvodnje
- spremembe tehnologije
- letni obračun in letno poročilo o poslovanju.

Zahtevo za vpogled v dokumentacijo zaradi zagotovitve obveščnosti po zgornjih določilih, poda svet pomočnici direktorja za kadrovske področje. Pomočnica direktorja

določi kraj, čas in obseg vpogleda. Vpogled se opravi v prisotnosti predsednika sveta ali njegovega namestnika in pristojnega delavca ustrezne strokovne službe, ki ga določi pomočnica direktorja. Vpogled mora biti omogočen v roku 15 dni od dneva podane zahteve.

b) Skupno posvetovanje

Glede statusnih in kadrovskih vprašanj družbe, kot jih opredeljuje zakon, je družba dolžna svet:

- obveščati
- zahtevati skupno posvetovanje.

Potrebne informacije je družba dolžna posredovati svetu najmanj 30 dni pred sprejemom odločitve, rok za skupno posvetovanje pa mora biti najmanj 15 dni pred sprejemom odločitve, razen če je za posamezen primer glede na okoliščine, sklenjen drugačen dogovor.

c) Soodločanje

Družba je dolžna svetu predložiti v soglasje predloge tistih odločitev, za katere tako določa zakon.

Svet daje soglasje na način kot je določeno z zakonom.

Vse odločitve ali predlogi odločitev, ki jih družba posreduje svetu z namenom obveščanja, skupnega posvetovanja, soodločanja idr., morajo biti obrazloženi, s priloženimi potrebnimi prilogami.

V primeru, ko svet oceni, da ni posredovanih dovolj podatkov za odločitev, lahko zahteva pismeno dopolnitev predloga v vsebini in obsegu, kot to določa zakon. Dopolnitev je potrebno podati v roku 5 dni od prejema zahteve sveta. Šele od izteka roka iz prejšnjega stavka oziroma od prejema zahtevane dopolnitve pred iztekom tega roka, začne teči rok za sprejem odločitve sveta, ki ga določa zakon.

Predlogi, informacije idr., ki se posredujejo svetu, se dostavljajo v Pravno službo družbe.

Posamezne strokovne službe posredujejo svetu predloge, informacije idr., s svojega delovnega področja, preko pomočnice direktorja za kadrovske področje.

IV. PREDSEDNIK IN ČLANI SVETA

Družba in svet se dogovorita, da opravlja svojo funkcijo poklicno le en član sveta in določita, da se poklicno opravlja funkcija predsednika sveta.

a) Predsednik sveta

Družba in svet se dogovorita, da predsednica sveta v času sklenitve tega dogovora, ob svoji funkciji opravlja še delovne naloge delovnega mesta na katerem je bila razporejena pred pričetkom poklicnega opravljanja svoje funkcije. Delovne naloge prejšnjega delovnega mesta opravlja predsednica v obsegu odvisno od obremenjenosti z nalogami in opravili iz funkcije predsednice sveta.

Predsednica sveta prejema plačo v višini kot je določena za profesionalne funkcionarje v družbi oziroma plačo v višini, kot jo je prejela za delo na delovnem mestu na katerega je bila razporejena pred izvolitvijo za člana sveta, če je ta zanjo ugodnejša. Predsednica je upravičena do dodatkov in nadomestila plače, kot to določajo predpisi s področja delovnih razmerij.

Po prenehanju opravljanja funkcije, se predsednica razporedi na delovno mesto ustrezno njeni strokovni izobrazbi oziroma na delovno mesto na katerega je bila razporejena ob izvolitvi, če le-to ni zasedeno in je podana delovna potreba.

b) Člani sveta

Člani sveta imajo pravico do plačanih ur kot, da bi delali in sicer

— do 5 ur na mesec za udeležbo na sejah sveta

— do 3 ur na mesec za posvetovanje z delavci.

Za izobraževanje potrebno za učinkovito delo sveta, imajo člani sveta pravico do 40 plačanih ur na leto, v okviru katerih se:

— za izobraževanja z odobritvijo pomočnice direktorja pokrivajo kotizacija, potni stroški v obsegu kot to določa splošni akt družbe za službena potovanja in nadomestilo plače za čas odsotnosti z dela

— za izobraževanja brez odobritve pomočnice direktorja pa se pokriva kotizacija in potni stroški v skladu s splošnim aktom družbe.

c) Način dela sveta

Seje sveta se sklicujejo na način, kot to določa Poslovnik o delu.

Seja se skliče izven delovnega časa samo v primeru, ko izvedba seje v rednem delovnem času zaradi delovnih razmer ni možna. Čas in kraj seje, ki se sklicuje izven rednega delovnega časa, se predhodno določi v dogovoru s pomočnico direktorja za kadrovsko področje.

Prihod in odhod iz družbe zaradi udeležbe na seji ali organiziranem izobraževanju v družbi, člani sveta registrirajo in pri tem uporabljajo dovolilnico, kot to zahteva OP Evidenca prisotnosti in odsotnosti delavcev v podjetju s pomočjo sistema za evidenco delovnega časa, št. 84.501.5. Za člane sveta se izstavi skupna in stalna dovolilnica.

Evidenca o udeležbi na seji v delovnem času in izven delovnega časa se vodi za vsakega posameznega člana. Čas udeležbe na seji izven delovnega časa izrabijo člani sveta za plačano odsotnost z dela po predhodnem dogovoru z vodjo DE oziroma službe.

Članom sveta se za prihod na sejo izven delovnega časa povrnejo potni stroški v obsegu kot to določa ustrezni splošni akt družbe. Obračun pripravi predsednica sveta do 5. dne tekočega meseca za pretekli mesec. Obračun se posreduje v potrditev pomočnici direktorja za kadrovsko področje in po potrditvi v Finance in računovodstvo zaradi izplačila.

Čas in kraj posvetovanja z delavci določijo člani sveta v dogovoru z vodjo DE ali službe in predsednico sveta. Posvetovanje se opravi v rednem delovnem času ob upoštevanju potreb delovnega in proizvodnega procesa, ki ne sme biti moten.

Odsotnost članov sveta z dela zaradi izobraževanja, odobrava pomočnica direktorja družbe po postopku, kot se le-ta izvaja v družbi na podlagi predpisov o delovnih razmerjih.

Evidenco ur

— o udeležbi na seji v delovnem času in izven delovnega časa

— posvetovanj z delavci

— za izobraževanje

Vodi predsednica sveta oziroma namestnik predsednice. Najpozneje do 5. dne tekočega meseca poda predsednica sveta pismeno poročilo o številu porabljenih ur za prejšnji mesec, pomočnici direktorja.

Družba se zavezuje za nemoteno delo sveta brezplačno zagotoviti:

— pisarniški prostor z vso potrebno pisarniško opremo in potrebnimi drobnimi inventar za delo sveta

— možnost koriščenja sejnih sob za delo sveta

— informativne in potrebne strokovne ali druge publikacije

— administrativno pomoč Pravne službe (sklicevanje sej, pisanje zapisnikov, pismenih odpravkov sklepov, dostava pisanj, vodenje arhive, vodenje evidence prisotnosti na sejah idr. administrativna opravila)

— strokovno pomoč posameznih strokovnih služb iz njihovega delovnega področja po poprejšnjem dogovoru s pomočnico direktorja

— drugo po dogovoru s pomočnico direktorja.

d) Odbori sveta

Odbore lahko ustanovi svet za obravnavo posameznih vprašanj iz svojega delovnega področja.

V sklepu o ustanovitvi odbora se določi:

— število članov odbora in način njihovega imenovanja

— delovno področje odbora

— rok za dokončanje dela, če je odbor ustanovljen za določen čas ali opravo določene naloge.

V. ZBOR DELAVCEV

Čas in mesto sklica zbora se določi v soglasju s pomočnico direktorja za kadrovsko področje.

Sklep o sklicu zbora delavcev sprejme svet na seji. V sklepu o sklicu zbora delavcev svet določi:

— čas in mesto zbora delavcev

— dnevni red zbora

— osebe iz 61. člena zakona, ki jih povabi na zbor.

Direktor družbe se obvesti o sklicu zbora najmanj 8 dni pred dnevom sklica tako, da se mu v vednost dostavi sklep sveta s katerim se sklicuje zbor.

VI. REŠEVANJE SPOROV

Za reševanje medsebojnih sporov se v družbi oblikuje arbitražna.

Arbitražna je stalna. Svet delavcev določi listo, ki šteje 10 arbitrov. Pet arbitrov predlaga družba, pet arbitrov pa svet.

Arbitražna dela v senatu treh arbitrov. Senat se določi tako, da družba in svet predlagata vsak po enega arbitra in skupno arbitra, ki bo predsednik senata. Arbitražna ne more pričeti z delom, dokler niso imenovani vsi člani senata.

Tajniška dela za arbitražo se opravljajo v Pravni službi.

Arbitražni postopek se prične s podajo predloga za sprožitev postopka. Predlog mora biti pismen in se dostavi v Pravno službo.

S predlogom za sprožitev postopka poda predlagatelj tudi predlog za arbitra in predsednika senata.

Nasprotni udeleženec arbitražnega postopka mora podati svoj predlog za arbitra in predlog ali soglasje za določitev predsednika senata v roku 5 dni od vročitve predloga za sprožitev postopka.

Postopek pred arbitražo poteka po arbitražnih pravilih, ki jih svet in družba določita v Arbitražnem dogovoru.

VII. KONČNE DOLOČBE

Vsaka stranka tega dogovora lahko kadarkoli predlaga drugi stranki spremembe in dopolnitve tega dogovora. Predlog se daje pismeno.

Druga stranka je dolžna na predlog odgovoriti v roku 30 dni.

Če odgovor na predlog za spremembo dogovora ni podan v zgoraj določenem roku ali, če o predlogu ni doseženo soglasje v roku 3 mesecev od dneva, ko je bil predlog podan, lahko predlagajoča stranka sproži arbitražni postopek.

Dogovor in njegove spremembe pričnejo veljati po potrditvi na svetu in podpisu obeh strank dogovora.

Družba objavi sklenjeni dogovor v prvi izdaji glasila Aluminij po podpisu dogovora.

Varstvo pri delu

GIBANJE POŠKODB PRI DELU V TALUM KIDRIČEVO V LETU 1994

	1993	1994
Povprečno število zaposlenih	1207	1185
— ženske	134	120
— moški	1073	1065
Poškodbe pri delu	121	152
Poškodbe na poti	6	3
Število izgubljenih dni zaradi poškodb	2149	2739
— poškodbe pri delu	2005	2739
— poškodbe na poti	144	57

POGOSTOST IN RESNOST POŠKODB V LETU 1994

Poškodbe	Izguba dni	Opravljenih delovnih ur	Pogostost	Resnost
PRI DELU 152	2682	1926311	78,80	1,39
NA POTI 3	57	1926311	1,55	0,026
SKUPAJ 155	2739	1926311	80,50	1,42

PREGLED POŠKODB PO ŠTEVILU IZBUJENIH DNI

Leto izg. dni	Brez BO 8 ur	BO 1-3	BO 4-7	BO 8-15	BO 16-30	BO nad 30
1993	154	5	34	40	35	7
1994	294	3	24	73	41	14

PREGLED POŠKODV PO DELOVNEM ČASU

	Leto 1993	Leto 1994
Dopoldanska izmena	88	101
Popoldanska izmena	24	36
Nočna izmena	9	18

Evidenca poškodb po obliki v obdobju od 1. 1. 1994 do 31. 12. 1994

Padec osebe	= 24	15,48%
Padec predmeta	= 19	12,26%
Udarec ob predmet	= 25	16,13%
Udarec predmeta	= 13	8,39%
Hoja po predmetih	= 12	7,74%
Stisnjenje med predmete	= 20	12,90%
Vreznina	= 5	3,23%
Tujek	= 5	3,23%
Stik s skrajnimi temperaturami	= 28	18,06%
Električni tok	= 1	0,65%
Pretirani napor	= 3	1,94%
SKUPAJ	= 155	

Evidenca poškodb po vzroku v obdobju od 1. 1. 1994 do 31. 12. 1994

Prenosniki moči	= 1	0,65%
Stroji za obdelavo kovin	= 9	5,81%
Cestna prevozna sredstva	= 7	4,52%
Dvižne naprave	= 3	1,94%
Transportne naprave	= 1	0,65%

Cevovod	= 1	0,65%
Plinske jeklenke	= 1	0,65%
Elektro naprave	= 1	0,65%
Električno orodje	= 1	0,65%
Ročno orodje	= 18	11,61%
Lestev	= 3	1,94%
Gradbeni odri	= 1	0,65%
Tla	= 23	14,84%
Stopnišče	= 4	2,58%
Faktorji delovnega okolja	= 1	0,65%
Elektrolizna peč	= 9	5,81%
Prebijalnik skorje	= 2	1,29%
Livarska peč	= 2	1,29%
Livna linija	= 2	1,29%
Kosovni material	= 20	12,90%
Livni stroj	= 5	3,23%
Vrata	= 3	1,94%
Privezovalna sredstva	= 1	0,65%
Vročna glinica, kriolit, žlindra	= 5	3,23%
Mlin	= 1	0,65%
Pnevmatsko orodje	= 1	0,65%
Ograja	= 1	0,65%
Cestišče	= 2	1,29%
Vroči kriolit	= 5	3,23%
Talina	= 2	1,29%
Hidravlično orodje	= 1	0,65%
Stavbna oprema	= 3	1,94%
Stena	= 1	0,65%
Varilna garnitura	= 1	0,65%
Gasilni aparat	= 1	0,65%
Vroči aluminij	= 10	6,45%
Črpalna cev	= 1	0,65%
Stiskalnica	= 1	0,65%
SKUPAJ	= 155	

Evidenca poškodb po nastanku v obdobju od 1. 1. 1994 do 31. 12. 1994

OČI	= 9	5,81%
GLAVA	= 9	5,81%
OBRAZ	= 2	1,29%
VRAT	= 4	2,58%
HRBET	= 6	3,87%
PRJNI KOŠ	= 5	3,23%
RAME	= 2	1,29%
LAKET	= 3	1,94%
PODLAKET	= 6	3,87%
ZAPESTJE	= 21	13,55%
DLAN	= 1	0,65%
PRSTI ROKE	= 32	20,65%
NADGOLEN	= 1	0,65%
KOLENO	= 12	7,74%
PODGOLEN	= 5	3,23%
NART	= 3	1,94%
GLEŽENJ	= 18	11,61%
STOPALO	= 3	1,94%
PRSTI NOGE	= 7	4,52%
PETA	= 1	0,65%
TREBUH	= 4	2,58%
SKUPAJ	= 155	

POŠKODBE PO DELOVNIH ENOTAH

	LETO 1993			LETO 1994		
	število zaposlenih	število poškodb	% poškodb na št. zap.	število zaposlenih	število poškodb	% poškodb na št. zap.
DE ELEKTROLIZE SKUPAJ	254	22	8,7%	238	40	16,80%
DE LIVARNE SKUPAJ	135	25	18,5%	137	30	21,89%
DE ENERGETIKA SKUPAJ	72	2	2,8%	62	6	9,67%
DE PROIZVODNJA ANOD SKUPAJ	89	8	9,0%	84	15	17,85%
DE VZDRŽEVANJE SKUPAJ	296	41	13,9%	288	46	15,97%
DE PROMET SKUPAJ	80	9	11,25%	77	7	9,09%
DE ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI SKUPAJ	46	4	8,6%	44	3	6,81%
DE PREDELAVA ALUMINIJA SKUPAJ	77	10	13,0%	85	7	8,23%
STROKOVNE SKUŽBE SKUPAJ	196	7	3,6%	141	1	0,70%

V letu 1994 se je pripetilo v družbi TALUM, d.o.o. Kidričevo 192 poškodb.

Od tega je bilo 139 poškodb, kjer je bila nudena samo prva pomoč, tri poškodbe na poti na delo in 152 poškodb pri delu.

Vsa nadaljnja analiza poškodb se nanaša na 155 poškodb pri delu, za katere so bila napisane prijave poškodb pri delu.

Podatki o gibanju pri delu v letu 1994 nam kažejo, da se je število poškodb pri delu v primerjavi s prejšnjim letom povečalo.

Prav tako se je povečalo število izgubljenih dni.

1. Pregled poškodb po DE in obratih

V letu 1994 je prišlo do povečanja poškodb v naslednjih DE:

- DE ENERGETIKA — kotlarna
- DE ELEKTROLIZE — HB in HC
- DE LIVARNE — LIVARNA I. in LIVARNA II.
- DE PROIZVODNJA ANOD — sestavljalnica
- DE VZDRŽEVANJE — obnova električnih peči, vzdrževanje, elektroliz, vzdrževanje livarn.

Do zmanjšanja poškodb pa je prišlo v:

- DE PREDELAVA ALUMINIJA
- DE PROMET

— DE ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI.

Vzrok za povečanje poškodb je potrebno iskati v neupoštevanju navodil za varno delo in neuporabi osebnih zaščitnih sredstev in delo v podaljšanem delovnem času in izredno delo.

Oblika poškodb

Iz tabele je razvidno, da je najpogostejša oblika poškodbe:

- stik s skrajnimi temperaturami 18%
- udarec ob predmet 16%
- padec osebe 15%
- stisnjenje med predmeta 12%
- padec predmeta 12%

Vzrok poškodb

Najpogostejši materialni povzročitelji poškodb pri delu so:

- tla 15%
- kosovni material 13%
- ročno orodje 12%
- vroči aluminij, glinica, kriolit, žindra 9%
- elektrolizna peč 6%

Iz oblike in vzroka poškodb je razvidno, da se poškodbe pripetijo predvsem zaradi neurejenega — nepospravljenega delovnega prostora oziroma neurejenega delovnega mesta.

Pregled poškodb po delih telesa

Najpogosteje so si delavci pri delu poškodovali:

- prste roke 21%
- zapestje roke in podlaket 17%
- gleženj noge 12%
- koleno in podgolen 11%

Oziroma najpogosteje so si delavci poškodovali:

- roke v 63 primerih ali 40%
- noge v 50 primerih ali 32%
- oči in glavo ter vrat v 20 primerih oziroma 16%

Iz pregleda poškodb po delih telesa je ponovno razvidno, da je vzrok poškodb pri delu neuporaba osebnih zaščitnih sredstev.

Posebno je zaskrbljujoč podatek, da se je 16% poškodb pripetilo na glavi in vratu.

Predlogi za zmanjšanje števila poškodb

SVD predlaga, da se v letu 1995 nadaljujejo aktivnosti iz leta 1994 za zmanjšanje števila poškodb pri delu, kot so:

1.

Nadrejeni delavci morajo povečati nadzor nad upoštevanjem navodil za varno delo ter drugih varnostnih ukrepov.

2.

Poseben poudarek dati na dosledno uporabo predpisanih osebnih zaščitnih sredstev.

3.

Pomanjkljivosti, ki se ugotovijo pri pregledih (SVD, Zavoda, inšpekcije) delovnih sredstev, se morajo v zahtevanem roku odpraviti.

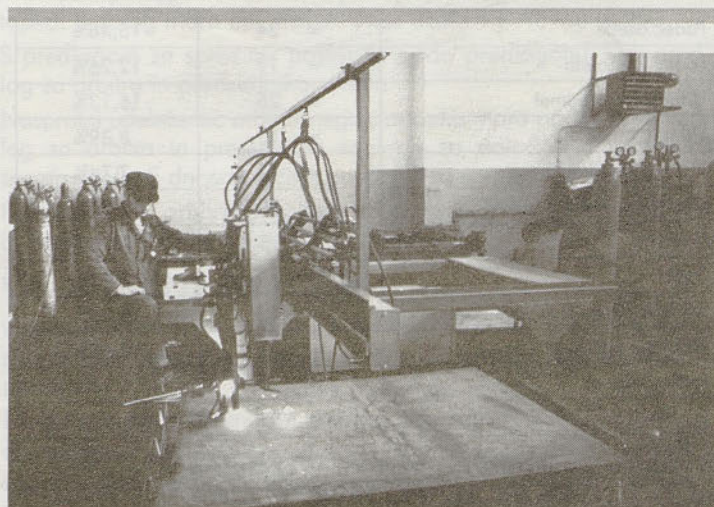
4.

Vsaka poškodba se mora dosledno analizirati oziroma ugotoviti vzrok in na osnovi ugotovitve povzeti ukrepe, da ne bi prišlo do podobnih poškodb pri delu.

— k tej točki bi se morali vključiti predvsem odgovorni vodje del (predelavci, izmenski vodje, vodje obrata, vodja proizvodnje).

5.

Proti kršiteljem predpisanih varnostnih ukrepov (neupoštevanje navodil, neuporaba zaščitnih sredstev), je potrebno takoj ukrepati ter uvesti postopek zaradi hujše kršitve delovne obveznosti.

Plamensko rezanje

Aluminij

PTUJSKI PERUTNINAR, glasilo delovnega kolektiva družbenega podjetja Perutnina Ptuj, izdaja delavski svet podjetja. Glasilo ureja uredniški odbor: Lojze Cajnko — predsednik, Dominika Plohl, Boris Prelog, Tatjana Senčar, Jovo Tarbuk. Glavni Urednik: Lojze Cajnko, odgovorni urednik Jovo Tarbuk. Naklada 2100 izvodov. Uredništvo in uprava: Ptuj, Potrčeva cesta 10. Rokopisov in fotografij ne vračamo.